

UNIVERSITATEA DIN CLUJ

INSTITUTUL DE SPEOLOGIE

LEGEA DE INFINȚARE PROMULGATĂ LA 26 APRILIE 1920.

CONTRACTUL DIN 18 DECEMBRIE 1919.

MEMORIUL DIN 14 DECEMBRIE 1919.

CLUJ

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE „ARDEALUL“

STRADA MEMORANDULUI 22.

INSTITUTUL DE SPEOLOGIE AL UNIVERSITĂȚII DIN CLUJ.

(INFIINȚAT PRIN LEGE LA 1 MAI 1920).

PROECTUL DE LEGE **prezentat la Senat în sesiunea ordinară (prelungită)** **1919—1920.**

EXPUNERE DE MOTIVE⁽¹⁾

Organizându-se Universitatea română din Cluj, Consiliul dirigent a avut în vedere nu numai de a corespunde nevoilor actuale ale învățământului, ci de a crea totodată și un însemnat centru cultural european; un centru care să atragă pe oamenii de știință din toată lumea și care să poată lua parte la lucrările științifice mondiale.

Un asemenea centru nu se poate crea decât înființându-se o serie de institute, cari, în afară de nevoile curente ale învățământului, să urmărească problemele mari științifice, să organizeze explorări și cercetări, să facă publicațiuni și să dea directive cercetărilor specialiștilor din toate țările.

Una din aceste ramure de activitate științifică mondială este „Speologia“, adică știința care se ocupă cu studiul vieții și condițiilor în cari se manifestă ea în domeniul subteran, în capul căreia stă astăzi un învățat român, D. Dr. Em. Racoviță, până acum atașat Sorbonei în calitate de sub-director al stațiunii bio-oceanografice dela Banyuls-sur-Mer.

Prin studiile și cercetările sale asupra faunei, florei și condițiilor de viață din grottele subterane, D. Dr. Em. Racoviță a ajuns a crea o ramură de știință cu totul nouă, menită a aduce cele mai mari servicii cercetărilor biologice.

Această nouă știință, pe lângă că prin descoperirile ei ne îmbogățește cunoștințele asupra formelor animale și vegetale care populează

---

(1) Prezentată Adunării deputaților.

astăzi fața pământului și asupra distribuției lor geografice, ea ne dă totodată putința să urmărim modul cum s'a putut adapta vieța la un mediu de trai cu totul particular, — la mediul subteran — și cum a evoluat ea pe pământ în timp și spațiu; căci descoperirile făcute ne arată că în grote s'au conservat în vieță, — ca adevărate relice — forme animale și vegetale care au dispărut de pe fața pământului din epocele cele mai vechi geologice.

Pe de altă parte prin studiul geofizic al grotelor dobândim o serie de cunoștințe cu privire la straturile de ape subterane, etc., care pot avea o foarte mare însemnătate și asupra rezolvirii multor chestiuni practice.

Importanța noii științe este dar atât din punct de vedere științific cât și practic cu mult mai mare decât ar părea la prima vedere.

D. Dr. Em. Racoviță este sprijinit în cercetările sale de un mare număr de colaboratori, răspândiți în toate țările lumii, cari explorează și studiază grotelile de pe toată fața globului, adună material și publică rezultatele cercetărilor. Tot materialul adunat de ei se concentrează la laboratorul D-lui Dr. Em. Racoviță, care dispune acum de o colecțiune de peste 20,000 exemplare, iar studiile făcute se publică în revista „Biospeologica“, care apare sub direcția sa la Paris, ca anexă a celei mai cunoscute Reviste zoologice franceze „Archives de zoologie experimentale“.

Astfel centrul mondial al cercetărilor speologice este astăzi laboratorul D-lui Racoviță, pe care D-sa îl va muta de acum înainte, împreună cu colecții, bibliotecă, reviste, etc., la noul său Institut de la Universitatea din Cluj.

Clujul fiind situat în mijlocul unei regiuni muntoase, foarte bogată în grote încă neexplorate, este așa dar totodată indicat și dela natură pentru a fi sediul unui asemenea Institut de importanță mondială și centrul directiv al unor cercetări menite a aduce atât de mari servicii științei universale.

Prin aprobarea prezentului proiect de lege veți înzestra deci Universitatea din Cluj cu un Institut științific de o mare importanță, condus de un învățat român de o reputație universală și-i veți da putința să devină un centru de cultură cu care poporul român să se poată fâli și să dea dovadă că e conștient de menirea culturală ce are a o îndeplini spre binele întregii omeniri.

Față cu cele arătate mai sus am întocmit alăturatul proiect de lege pentru crearea unui Institut de speologie pe lângă Universitatea din Cluj, pe care am onoare a-l supune deliberărilor și aprobării d-voastre.

Ministrul cultelor și instrucțiunii, I. BORCEA.

L E G E
privitoare la crearea unui Institut de Speologie la Universitatea
din Cluj.

Art. 1. — Pe lângă Universitatea din Cluj, și făcând parte integrantă din ea, se înființează un Institut de speologie, având de scop: studiul general al domeniului subteran și facerea de cercetări științifice și aplicate în această ramură a științelor naturale.

Art. 2. — Direcțiunea acestui Institut est încredințată D-lui Dr. Emil Racoviță, care va avea rangul, drepturile și atribuțiunile unui profesor universitar. D-sa va organiza și instala Institutul, va propune numirea personalului științific și administrativ și va alcătui bugetele anuale de personal și material, De asemenea va alcătui programul de studii, cercetări și explorări și va conduce punerea sa în aplicare.

Directorul are conducerea științifică și administrativă a Institutului, el este șeful întregului personal și distribuie fiecăruia lucrările după cum crede de cuviință.

Art. 3. — Exploatarea sub orice formă a grotelor nu se va putea face ori continuă, dela punerea în aplicare a acestei legi, decât cu avizul Institutului de speologie.

Art. 4. — Contractul aci anexat, încheiat între șeful resortului de culte și instrucțiune publică din Cluj și D. Dr. Emil Racoviță, improcolat la resortul cultelor și instrucțiunii publice sub No. 23.566/919 și aprobat de Consiliul dirigent al Transilvaniei în ședința sa din 17 Decembrie 1919, face parte integrantă din prezenta lege și are putere obligatorie pentru ambele părți contractante.

Orice dispozițiune contrarie, întrucât privește aplicarea acestui contract, rămâne neaplicabilă.

Ministrul cultelor și instrucțiunii, I. BORCEA.

Această lege, dimpreună cu contractul la dânsa anexat, s'a votat de Adunarea deputaților, în ședința dela 26 Februarie anul 1920, și s'a adoptat cu majoritate de *una sută șaptezeci și opt* voturi, contra *cinci*.

Președinte, N. IORGA
(L. S. A. D).

Secretar, Theodosie BARCĂ.

CONTRACT

încheiat între Dr. Valeriu Braniscea, șeful resortului de culte și instrucțiune publică, locuitor în Cluj, și între Dr. Emil Racoviță, profesor universitar, locuitor în Paris, referitor la crearea Institutului de Speologie la Facultatea de științe a Universității din Cluj.

1. Dr. Valeriu Braniscea declară că, la propunerea resortului de culte și instrucțiune publică, Consiliul dirigent al Transilvaniei, Banatului și ținuturilor românești din Ungaria, în ședința sa din 17 Decembrie 1919, a hotărât să creeze, ca serviciu independent al Facultății de științe la Universitatea din Cluj, un Institut de Speologie, căruia să i se dea caracterul unui Institut de cercetări de știință pură și aplicată, cu observarea că nici Institutul, nici personalul nu vor avea rolul și obligațiunile celorlalte servicii destinate învățământului clasic și preparării licențelor în științe. Declară că Consiliul dirigent primește în întregime condițiunile puse de profesorul universitar Dr. Emil Racoviță, cuprinse în memoriul înprotocolat la resortul cultelor și instrucțiunii publice sub No. 23,566/919 și alăturat la acest contract, asigurând prin buget sumele necesare atât cu privire la fondarea și susținerea institutului cât și referitor la retribuțiunea personalului, care se va angaja în condițiunile specificate în memoriu (sub punctul 2 și 3 și lit. A).

În ședința din 17 Decembrie 1919, Consiliul dirigent a votat ca fond permanent de înființare 100,000 lei, două fonduri extraordinare de instalațiuni, unul de 100,000 lei și altul de 100,000 franci și un credit anual de 50,000 lei.

Angajază pe viață ca director al Institutului de Speologie pe profesorul universitar Dr. Emil Racoviță, precum și personalul institutului în condițiunile cuprinse în memoriu.

Însărcinează totodată pe d. Dr. Emil Racoviță să prezinte această hotărâre a Consiliului dirigent spre aprobare atât d-lui ministru-președinte Dr. Alexandru Vaida Voevod, cât și d-lui ministru de culte Ioan Borcea din București.

2. Dr. Emil Racoviță, profesor universitar, locuitor în Paris, primește postul de director al Institutului de Speologie la Facultatea de științe a Universității din Cluj și se angajază să îndeplinească toate condițiunile și lucrările arătate în memoriul alăturat și în contractul de față.

Acest contract, împreună cu memoriul alăturat, se redactează în două exemplare, dintre care unul se păstrează la resortul de culte și instrucțiune publică, iar celălalt se predă profesorului universitar Dr. Emil Racoviță.

Cluj, la 18 Decembrie 1919.

Emil G. RACOVITĂ. *Șeful resortului de culte și instrucțiune publică.*

Dr. Valeriu BRANISCE.

(L. S.)

Dr. Alexandru VAIDA VOEVOD,

I. BORCEA

Acest contract, dimpreună cu legea, s'a votat de Adunarea deputaților, în ședința dela 26 Fevruarie 1920, și s'a adoptat cu majoritate de *una sută șaptezeci și opt* voturi, contra *cinci*.

Președinte, N. IORGA.

Secretar, Theodosie BÂRCĂ.

(L. S. A. D.)

MEMORIU.

Domnule Șef de resort,

În septembrie 1919 ați binevoit a mă invita a face parte din corpul profesoral al Facultății de științe din Cluj și ați rezumat astfel această propunere:

„Comisiunea universitară a fost de opinie, că pentru D-voastră să se creeze la Facultatea de științe din Cluj catedra pe care D-voastră o veți socoti mai potrivită și la care nu ați avea îndatoriri de profesor în înțelesul obișnuit al cuvântului, ci de îndrumător pentru cercetăr științifice.“

Din corespondența ce am avut-o cu D-voastră mai rezultă că înaltul Consiliu dirigent doreă ca Facultatea de științe să aibă un Institut biologic înzestrat cu o specialitate capabilă de a atrage atenția și interesul învățaților străini, specialitate menită să înlocuească pe acea ce posedă Institutul de zoologie al universității maghiare. Cu alte cuvinte Consiliul doreă să creeze pe lângă Universitatea din Cluj un centru de atracție pentru studenții și savanții străini.

Am onoare, D-le Șef de resort, să vă expun în rândurile ce urmează un proiect de organizare a unui Institut specializat, Institut care — după cum cred — va răspunde prin organizarea sa dorinței Consiliului dirigent și care își va putea manifesta activitatea în toată libertatea, grație binevoitoarei propuneri ce mi-ați făcut.

PROIECT
pentru crearea unui Institut de Speologie la Facultatea de științe
din Cluj.

Propun să se creeze în Universitatea din Cluj, ca serviciu independent al Facultății de științe, un Institut de speologie, căruia să i se dea caracterul și organizarea unui Institut de cercetări de știință pură și aplicată. Nici Institutul, nici personalul nu vor avea rolul și obligațiile celorlalte servicii destinate învățământului clasic și preparării licențelor în științe.

A. De ce un Institut de cercetări științifice cu acest caracter special?

Când s'au creat în țările occidentale Facultățile de științe, li s'au dat un rol didactic pur. Cercetările științifice se făceau aiurii. Cu timpul însă, s'au creat laboratorii de învățământ și profesorii au putut lucra și în șensul cercetărilor științifice. Paralel cu dezvoltarea științelor, a crescut și rolul social și importanța economică a cercetărilor științifice. Astăzi necesitatea de a face cercetări de știință pură a devenit atât de imperioasă, în cât activitatea laboratoarelor anexate catedrelor didactice devine cu totul insuficientă. Guvernele țărilor apusene (Franța, Statele-Unite, Anglia, Germania) au fost deci silit să organizeze institute dedicate numai cercetărilor științifice.

Am onoare să vă propun ca și în România mare, pe lângă Universitate din Cluj, să se creeze un prim Institut de acest soi, Institut care desigur va fi antemergătorul numeroaselor Institute similare ce se vor creea într'un viitor apropiat pentru binele și prepășirea neamului nostru.

Conducerea unui asemenea Institut e funcția ce convine mai bine aptitudinilor și specializării mele: am exercitat funcții analoage în Franța și mă simt mai ales competent în organizarea explorațiilor terestre sau marine, în diriguirea și organizarea institutelor de cercetări. Profesor în învățământul clasic al zoologiei n'am fost nici-odată.

B. De ce un Institut de Speologie?

Pentru că, în realitate, acest institut există deja; l-am creat acum 15 ani, cu ajutorul elevului și tovarășului meu de explorații Dr. Jeannel și a altor mulți colaboratori. Scopul primitiv al întreprinderii a fost găsirea unui material favorabil pentru experimentări în vederea soluționării câtorva chestiuni de zoologie generală. Astăzi modesta întreprindere primitivă, grație concursului dat de numeroși savanți, a devenit o organizație atât de întinsă, în cât merită numele de Institut și scopul său a devenit mai ambițios: e vorba de a scrie o Istorie naturală a întregului domeniu subieran.

În adevăr, întreprinderea noastră, ce-și publică lucrările sub numele comun de „Biospeologica“ numără 40 de colaboratori zoologi, botaniști și exploratori, aleși din toate națiunile; ea posedă o colecțiune unică în soiul ei de mai bine de 20.000 de numere; ea se folosește de o bibliotecă specială de separate și publicația sa „Biospeologica“ numără actualmente 41 fascicole, reunite în 4 volume de câte 1.000 pagini și mai multe sute de planșe.

Propun deci să transportăm la Cluj acest Institut, ce nu e o făgăduință a viitorului, ci o organizație veche cu rezultate vădite; îl vom instala cu toate zestrea lui în o aripă a clădirii, ce conține Institutul zoologic al Universității maghiare.

Un institut astfel constituit răspunde — sunt convins — nu numai dorințelor Consiliului dirigent, dar chiar și intereselor didactice ale Facultății de științe.

„Biospeologica“ este o întreprindere cu colaborație internațională, prin urmare a atras deja, și va atrage cu atât mai mult de acum înainte, interesul învățăților străini. Institutul din Cluj, în care se va instala, va fi centrul de atracție internațional, pe care îl cere Consiliul dirigent.

Institutul de speologie din Cluj va fi unicul institut de această specialitate; toții savanții sau studenții cari doresc să se ocupe cu chestiuni speologice vor fi siliți să vină la Cluj sau cel puțin vor simți nevoia de a avea raporturi cu acest Institut.

Speologia fiind un studiu de istorie naturală sintetică, posedă și o valoare educativă foarte mare pentru studențimea noastră. Speologia se servește de rezultatele tuturor disciplinelor în care s'au fragmentat istoria naturală. Prin urmare, elevii nu sunt specializați dela început; ei capătă vederi mai largi și noțiunea relațiilor între științe. El vor putea citi în cartea naturei fraze întregi, iar nu numai cuvinte răslețe.

Pe de altă parte speologia e cu totul la locul ei în Cluj, căci acest oraș e situat în mijlocul unei regiuni muntoasă, cu peșteri multe, în care s'a descoperit deja o faună interesantă.

Cred, D-le Șef de resort că, din cele expuse mai sus, și care nu sunt decât rezumatul condensat al lungilor convorbiri ce am avut împreună, reiese legitimitatea propunerii mele. Imi rămâne acum de expus cum văd eu organizarea Institutului de speologie,

I

Institutul de speologie va avea rangul administrativ și drepturile celorlalte Institute ale facultății de științe din Cluj.

El va fi așezat în localul Institutului de zoologie. Prin urmare, în

clădirea fostului Institut de zoologie maghiar vor fi instalate două Institute cu totul independente unul de altul: Institutul de speologie și cel de zoologie. Un regulament interior va fi prezentat de cei doi directori spre aprobare atât Consiliului facultății cât și Senatului universitar. Regulamentul va reguła între altele și raporturile ce aceste două Institute trebuie să aibă între ele.

II

Personalul de fundațiune a Institutului va fi următorul:

1. *Un director*, cu titlul, rangul și toate prerogativele unui profesor universitar titular.

2. *Un subdirector*, cu titlul, rangul și toate prerogativele unui profesor universitar titular.

3. *Un adjunct*, cu titlul, rangul și toate prerogativele unui conferențiar, însărcinat și cu lucrări practice.

4—6. *Trei asistenți*, români sau străini, dar temporari, numiți pe trei ani. Direcțiunea va avea dreptul să-i prelungească pe unul sau mai mulți ani.

7. *Un secretar-bibliotecar*, posedând cel puțin franceza ca limbă străină.

8. *Un desinator-fotograf*.

9. *Un preparator entomolog*.

10. *Un șef de echipă speologică*.

11—13. *Trei servitori*.

Acest personal de fundațiune va putea fi completat după trebuință cu aprobarea autorităților competente.

Obligațiunile personalului superior vor fi următoarele:

a) Explorațiunea cât mai activă a regiunilor calcare grotifere naționale și străine:

b) Recoltarea materialului biologic și studiul acestui material cu ajutorul colaboratorilor români și străini;

c) Publicarea rezultatelor definitive în seria „Biospeologica“, publicațiune care își va avea sediul redacțiunii în Cluj, dar care își va continua relațiunile vechi cu revista „Archives de Zoologie expérimentale“, relațiuni care vor fi reglementate printr'un contract;

d) A face câte 30 de lecțiuni magistrale, conferințe teoretice sau practice sau excursiuni științifice pe an. Aceste prelegeri vor fi publice, libere, adecă neobligatorii pentru studenți și prin urmare fără sancțiuni academice. Subiectul lor va fi luat din cercetările personale ale profesorilor, din biologie, zoologie generală și istoria naturală sintetică. Direcțiunea va avea dreptul să limiteze numărul auditorilor după trebuință. Cursurile vor fi anunțate prin afișe cel puțin două luni înainte.

(In străinătate obligația de a face cursuri nu se impune personalului Institutelor de cercetări; dacă propun această obligație pentru personalul Institutului de speologie e pentru a răspunde dorințelor formale atât a D-voastre cât și a D-lui Rector);

e) Educarea în laborator, în excursiuni și explorațiuni a studenților sau a altor persoane iubitoare de știință și autorizate de direcțiune;

f) Diriguirea cercetărilor științifice a licențiaților ce doresc să prepare doctorate sau a învățaților ce voesc să lucreze în laborator și cari vor fi autorizați de direcțiune :

g) Efectuarea oricăror studii științifice, ce direcțiunea va crede necesare pentru a răspunde la misiunea Institutului;

h) Direcțiunea va publica un raport anual detaliat de mersul instituțiunii, de gestionarea bugetului și de activitatea științifică a personalului superior. Raportul publicat în românește și franțuzește va fi distribuit autorităților din țară și specialiștilor străini.

III

Fondurile necesare organizării și funcționării Institutului :

A) *Fondul de înființare*: Acest fond va fi remis în întregime în mâna directorului la înființarea Institutului. Directorul îl va gestiona cum gestionează un particular fondul său depus la o bancă. Fondul va fi depus la banca ce o va indica Senatul universitar. Creditul va fi deschis pe numele Institutului de speologie și manipulat cu semnătura directorului, sau prin delegațiune, a subdirectorului. Pentru gestiunea acestui fond directorul va fi supus controlului administrativ și financiar. Directorul va prezenta autorității competente și un cont semestrial de gestiune, unul în luna martie pentru semestrul al II-lea și altul în luna octombrie pentru semestrul I.

Acest fond e destinat să servească la cumpărarea grăbită a colecțiilor, seriilor de separate, obiectelor utile Institutului.

Din el se vor suplimenta cheltueli ce nu s'ar putea acoperi din celelalte fonduri. Va servi de asemenea pentru cheltueli extraordinare, precum aducerea savanților străini ca să expună în câteva demonstrații descoperirile lor, etc.

Acest fond se va alimenta din donațiile statului, comunelor sau a altor autorități oficiale, din virimentul sumelor necheltuite din celelalte fonduri, din donații particulare, etc.

B) *Creditul anual* va cuprinde sumele necesare:

a) Pentru cheltuelile ce revin în comuu celor două institute instalate în aceeaș clădire ;

b) Pentru cheltuelile curente ale Institutului;

- c) Pentru explorațiunile speologice în țară și străinătate ;
- d) Pentru prepararea și efectuarea excursiunilor științifice ;
- e) Pentru publicațiunile Institutului.

Acest credit va fi gestionat în forma ordinară obișnuită pentru creditele Institutelor didactice ale facultății.

C) *Un credit extraordinar de instalare.*

Observație. Fondul de înființare și creditul anual trebuie stabilite astfel ca să fie suficiente pentru un Institut deja complet instalat și în plină funcționare. Aspectul exterior și luxul interior al Institutului de zoologie actual ar face să creadă că acest Institut corespunde ipotezei de mai sus. Din nefericire realitatea e cu totul alta. Amenajamentul interior e făcut numai în vederea lucrărilor histologice și după niște norme atât de bizare încât e greu unui zoologist să lucreze în laboratoarele astfel amenajate și cu materialul aflător în ele. Trebuie deci executate modificări, cari să permită oricărui zoologist să lucreze în orice ramură a zoologiei.

Oarecari modificări sunt de prevăzut pentru a separa serviciile celor două Institute și pentru a adapta localul ocupat de Institutul de speologie acestei specialități.

În fine mult material tehnic lipsește în parte ori în totalitate. E natural să lipsească materialul speologic (fringhii, material de campament, scări de funie, etc.), dar e surprinzător să lipsească materialul curent, ce trebuie să existe în oricare laborator de zoologie (microtoame rotative, microscopae mari, o mare parte din sticlărie, furnituri de birou, produse chimice, aparate fotografice, etc., etc.) Pentru a pune deci Institutul de speologie în plină funcționare, trebuie un credit mai mare decât s'ar putea presupune apriori.

Sunt de prevăzut următoarele cheltueli principale :

1. Modificarea catedrei din amfiteatru.
2. Cumpărarea unui aparat de proiecțiune cinematografică pentru amfiteatru.
3. Mărirea localului bibliotecii prin transformarea uneia din sălile de lucrări practice (e inutil ca să existe două identice). Actualmente cărțile nu încap în vechiul local ; nu e deci loc pentru noile achizițiuni și pentru biblioteca personală a directorului, care va fi pusă la dispoziția cercetătorilor.
4. Modificarea mai multor ferestre, cari actualmente împiedecă utilizarea bună a microscopului.
5. Instalarea unui laborator fotografic și a unei săli de poză.
6. Instalarea unei săli de desen.

7. Instalarea catedrelor și rafturilor pentru biblioteca nouă. Cumpărare de fișiere pentru a clasă separate.

8. Cumpărarea aparatelor fotografice, microfotografice, cinematografice, ce ne suut indispensabile.

9. Cumpărarea de sticlării, produse chimice, articole de birou.

10. Pentru memorie: Instalarea unui calorifer pentru încălzirea centrală, pentru care directorul Institutului zoologic a cerut deja 250.000 lei, calorifer ce va produce mare economie de combustibil și o utilizare mai rațională a personalului de serviciu.

IV. Facilități de prevăzut pentru funcționare Institutului.

1. Cărți de circulație permanente pe toate căile de comunicație terestre, fluviatile și maritime pentru director, subdirector și adjunct.

2. Asemenea cărți, după cererea și sub responsabilitatea directorului, pentru asistenți, șef de echipă speologică și personal subaltern.

3. Bilete de liber parcurs pentru excursiunile științifice după cererea directorului și sub a sa responsabilitate.

4. Autoritățile administrative în țară și consulare în străinătate vor fi invitate, la momentul favorabil, să dea tot concursul expedițiilor științifice a Institutului.

5. Publicațiunile oficiale, ce directorul va crede interesante pentru Institut, vor fi donate Institutului.

* * *

Aceste considerente și justificări fiind expuse, șă-mi dați voie să prezint aprobării D-voastre pe candidații la posturile prevăzute, cu condițiunile materiale ce se cuvin fiecăruia: de asemenea și sumele ce cred necesare pentru fiecare din fondurile enumerate:

A. Enumerațiunea personalului.

1. Directorul Institutului de speologie: *Emil Racoviță*.

Salariu. Ca semn de deferență pentru colegii săi universitari și ca probă că se solidarizează cu interesele lor materiale, d-l Racoviță nu primește să i se atribuie alt salariu decât acel cuvenit profesorilor titulari ai facultății de științe din Cluj.

Numirea sa la facultatea de științe din Paris datează dela 1 Noembrie 1900. Această dată va fi înscrisă și în controalele universitare românești și va conta pentru gradație și pensie.

D-l Racoviță va fi autorizat să verse tezaurului public o sumă egală cu reținerile, dela 1 noembrie 1900 până la 1 mai 1920, ce le-ar fi vărsat un conferențiar român.

Numirea d-lui Racoviță va porni dela 1 mai 1920, dar publicarea decretului va fi făcută cât mai curând.

D-l Racoviță estimează la 50,000 franci (nu lei) cheltuelile lichidării unei rezidențe de 30 ani în Franța și speșele transportului colecțiilor, bibliotecii, mobilierul, cât și costul călătoriei unei familii de 6 persoane. Acești 50,000 franci vor fi creditați D-lui Racoviță de guvern, la Paris, cu schimbului studentesc de 20% (500 lei pentru 400 franci). D-l Racoviță se obligă să verse suma corespunzătoare în lei la casa publică ce i se va indica.

Un pașaport diplomatic se va elibera D-lui Racoviță până la stabilirea sa definitivă la Cluj, pentru a evita pierderea de colecțiuni prețioase, ce nu pot fi transportate decât în geamantane supravegheate de aproape și cari trebuie sustrate eventualei brutalități și incompetență a vameșilor și a altor agenți ai forței publice.

D-l Racoviță va fi autorizat să angajeze pe timpul șederei sale în Franța, decembrie 1919—iunie 1920, un secretar plătit cu 600 franci francezi lunar. Acest secretar, dacă va fi bun, va putea fi adus la Cluj ca să ocupe postul de secretar-bibliotecar prevăzut mai jos.

Autoritatea competentă va remite d-lui Racoviță o recomandațiune generală către autoritățile administrative și consulare, invitând pe aceste autorități să ușureze prin toate mijloacele transportarea colecțiilor, bibliotecilor, mobilierului, într'un envânt a întregului material din Franța în România, cât și călătoriile d-lui Racoviță, a colaboratorilor săi și a familiilor lor.

Autoritățile competente, atât cele delegate de Consiliul dirigent, cât și acele delegate de guvernul vechiului Regat, se vor lega cu D-l Racoviță printr'un contract, care să facă obligatoriu pentru ambele părți toate condițiunile enumerate în acest raport. D-l Racoviță dorește, într'adevăr, ca sacrificiile, pe cari e gata să le facă cu cea mai mare însuflețire pentru cultura neamului, să nu fie zădărnicate prin suprimarea vrănuia din mijloacele de muncă, ce crede absolut necesare, pentru realizarea programului acceptat de ambele părți.

Acest contract va fi consfințit și printr'un decret regal.

2. Subdirectorul Institutului de speologie: *Dr. R. Jeannel*. Doctor în științe și medicină, conferențiar la Facultatea de științe din Toulouse (Franța). Un raport asupra titlurilor sale și o listă a lucrărilor publicate sunt anexate acestui raport.

Dr. Jeannel va fi angajat cu un contract special, valabil pe cinci ani, la a căror expirare contractul sau se va reînnoi anual prin tacită reconducțiune, sau i se va pune capăt prin preaviz de un an.

Acest contract va conține, pe lângă clauzele admise de guvernele român și francez pentru angajarea profesorilor universitari și de liceu francezi, și punctele următoare :

Dr. Jeannel va primi un salariu *în franci*, cel puțin egal cu dublul salariul său actual francez (12,500 franci pe an), adică cel puțin 25,000 franci. În caz când se vor numi în cursul anului 1920 conferențieri francezi la universitățile române cu salarii mai mari decât 25,000 franci, i se va atribui D-rului Jeannel un salariu egal cu cel mai ridicat.

Dr. Jeannel va primi cel puțin 15,000 franci, ca spese de mutare din Franța și cel mult spesele maxime atribuite celorlalți profesori francezi angajați la universitățile române.

Dr. Jeannel va fi numit pe ziua de 1 august 1920.

La expirarea celor 5 ani prevăzuți de contract, și dacă nici una din părți nu va denunța contractul, i se va atribui D-rului Jeannel salariul dublu în franci de profesor universitar titular la facultățile franceze din provincie.

În caz când Dr. Jeannel s'ar stabili definitiv în țară, drepturile sale la pensie vor fi recunoscute ca începând din 1 Octomvrie 1919 și reținerile vor începe în ziua când ambele părți vor decide stabilirea definitivă a D-rului Jeannel în țară.

Dr. Jeannel va primi o indemnizație de transferare de 15,000 franci în cazul când va părăsi țara.

3. Adjunctul: *Dr. C. Ionescu*. Dr. în științe din Jena, conferențiar la Iași, suplinind pe d-l profesor Bujor, președintele Senatului.

Dr. Ionescu va primi leafa de conferențiar, însărcinat și cu lucrările practice, plus gradațiile reglementare, adică $700+400+150 = 1,250$ plus gradațiile, pe lună.

Cheltuielile de strămutare cu întreaga familie sunt pe seama guvernului.

D-na Teresa Ionescu, institutrice, va primi un post cel puțin echivalent cu acel ce ocupă în Iași. Titlurile sale școlare și de serviciu mă îndreptătesc să cer pentru ea direcțiunea unei școli primare.

Indemnizația de locuință va fi cel puțin echivalentă cu chiria reală plătită de soții Ionescu.

4—6. *Trei asistenți* cu $390+400 = 790$ lei pe lună.

7. *Un secretar-bibliotecar* cu $465+400 = 865$ lei pe lună.

8. *Un desenator-fotograf* cu $465+400 = 865$ lei pe lună.

9. *Un preparator entomologist* cu 300 plus scumpetea lei pe lună.

10. *Un șef de echipă speologică* cu 300 plus scumpetea lei pe lună.

11—13. *Trei servitori* cu $120+273 = 393$ lei leafă lunară.

Dispoziții generale relative la înaintarea personalului.

Recrutarea personalului Institutelor științifice prezintă mari greutăți. Formarea unui personal competent, specializat și apt a-și împlini

toată misiunea sa cere ani de zile; vorbind din punctul de vedere financiar putem zice că această educare costă pe Stat multe parale. Dacă funcționarii superiori ai unei asemenea instituții sunt relativ tineri, un funcționar inferior, cu toate că a devenit eventual un specialist de mare valoare, nu poate să-și vadă situația ameliorată decât prin numire la un loc vacant în alt Institut altfel specializat. De aici rezultă o părăduire de bani publici și o procedare absurdă și dăunătoare în cel mai mare grad științei. Pentru a da o soluțiune rațională acestei chestii e ușor; e suficient să nu se confunde gradele ierarhiei administrative cu funcția sau, cu alte cuvinte, să se admită înaintarea pe loc, schimbarea de grad fără schimbarea de funcție. Așa au procedat multe țări străine. -Un singur exemplu: la un moment dat, laboratorul maritim din Helgo landa avea cinci funcționari, un director, doi subdirectori și doi asistenți toți cinci profesori titulari.

Cer deci ca pentru funcționarii Institutului de speologie să se practice regula înaintării pe loc pentru cei merițoși, ce ar dori să rămână în posturile lor inferioare.

*Dispoziții tranzitorii relative la numirea funcționarilor
Institutului de speologie.*

Lefile celor 13 funcționari ai Institutului se vor înscrie în buget cât mai curând.

D-l Racoviță preferind să muncească singur, decât să propue aprobării D-voastră oameni necalificați, își rezervă dreptul de a nu prezenta candidați la posturile ce vor rămâne vacante în mai 1920, decât atunci când va găsi tineri oferind toate garanțiile de capacitate și zel.

Sumele bugetare votate pentru lefurile posturilor neocupate se vor vărsa la fondul permanent de înființare.

B. — Enumerațiunea fondurilor Institutului.

1. Un fond permanent de înființare de 100.000 lei.

Acest fond va solda multe cumpărături în străinătate, pe de altă parte valuta poate să devină și mai defavorabilă. Prin urmare direcțiunea Institutului își rezervă dreptul de a solicita o suplimentare în caz de insuficiență.

2. Un credit anual de 50.000 lei cu aceleași observații ca mai sus.

3. Un fond extraordinar de instalațiune de:

100.000 franci pentru înzestrarea laboratorului cu material cumpărat în străinătate;

100.000 lei pentru modificările de instalație și cumpărături de făcut în țară.

* * *

Terminând, vă rog, D-le Șef de resort, să dați voe recunoștinței mele să se manifeste măcar în parte prin povestirea următoarelor fapte :

M. S. Regele, pus de D-l Dr. Vaida Voevod în cunoștința acestu-proiect, a binevoit a-l aproba declarând că trebuie să satisfacă dorințele mele.

Primul contact cu Ardealul desrobit l-am avut în ministerul D-lui Dr. Vaida Voevod la Paris; binevoitoarea și afectuoasa sa primire nu se poate asemăna decât cu cea ce mi-ați făcut-o în ministerul D-voastră din Cluj. Viul interes ce ați arătat amândoi pentru proiectul meu s'a manifestat prin lungi debateri, încât mulțumită sfaturilor D-voaste, din proiectul primitiv cam teoretic a ieșit programul practic de mai sus, a rezultat crearea unei instituțiuni nouă ca scop, nouă ca mijloace și nouă ca organizare, un concept de oameni de acțiune, ce nu se sfiese a face ce încă n'a fost și de a merge tot înainte, deprinși fiind să fie în frunte în orice loc.

Institutul de speologie naște deci sub steaua a două nume iubite de Români. E o unealtă și bună și îndemânată și ușor perfectibilă. De se va făuri cu ea ceea ce dorește Consiliul dirigent, spre D-voastre trebuie mai ales să se îndrepte mulțumirile iubitorilor de știință; de va da greș, e că meșterul nu a fost destoinic și singur imi voi trage păcatul.

Primiți, vă rog, D-le Șef de resort, asigurarea deosebitei unele considerațiuni și adâncului meu devotament.

Cluj, la 14 Decemvrie 1919

Emil G. RACOVITĂ.

S'a aprobat în ședința din 17 Decemvrie 1919 a Consiliului dirigent.

Cluj, în 18 Decemvrie 1919.

Dr. Valeriu BRĂNISCE, Șeful resortului.

(L. S.)

MONITORUL OFICIAL
No. 86 de Marți, 20 Iulie 1920, paginile 3014—3015.

MINISTERUL CULTELOR ȘI INSTRUCȚIUNII

FERDINAND I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României.
La toți de față și viitori, sănătate :

Corpurile legiuitoare votând și adoptând, Noi sancționăm cele ce urmează:

LEGE

**privitoare la crearea unui Institut de Speologie la Universitatea
din Cluj.**

Art. 1. Pe lângă Universitatea din Cluj, și făcând parte integrantă din ea, se înființează un Institut de speologie, având de scop: Studiul general al domeniului subteran și facerea de cercetări științifice și aplicate în această ramură a științelor naturale.

Art. 2. Direcțiunea acestui Institut este încredințată dlui dr. Emil Racoviță, care va avea rangul, drepturile și atribuțiunile unui profesor universitar. D-sa va organiza și instala Institutul, va propune numirea personalului științific și administrativ și va alcătui bugetele anuale de personal și material. Deasemenea va alcătui programul de studii, cercetări și explorări și va conduce punerea lui în aplicare.

Directorul are conducerea științifică și administrativă a institutului, el este șeful întregului personal și distribuie fiecăruia lucrările, după cum crede de cuviință.

Art. 3. Exploatarea sub orice formă a grotelor nu se va putea face ori continuă dela punerea în aplicare a acestei legi, decât cu avizul Institutului de speologie.

Art. 4. Contractul aci anexat, încheiat între Șeful resortului de culte și instrucțiune publică din Cluj și Dl dr. Emil Racoviță, improtocolat la resortul cultelor și instrucțiunii publice sub No. 23.566 din 1919 și aprobat de Consiliul dirigent al Transilvaniei, în ședința sa dela 17 Decembrie 1919, face parte integrantă din prezenta lege și are putere obligatorie pentru ambele părți contractante.

Orice dispozițiune contrarie, întrucât privește aplicarea acestui contract, rămâne neaplicabilă.

Această lege, dimpreună cu contractul la dânsa anexat, s'a votat de Adunarea deputaților în ședința dela 26 Februarie anul 1920 și s'a adoptat cu majoritate de voturi de *una sută șaptezeci și opt*, contra *cinci*.

Președinte, N. IORGA.
(L. S. A. D).

Secretar, Teodosiu BĂRCĂ.

Această lege, dimpreună cu contractul la dânsa anexat s'a votat de Senat în ședința dela 10 Martie anul 1920 și s'a adoptat cu majoritate de *una sută două* voturi contra *două*.

Președinte, P. BUJOR.
(L. S. S.)

Secretar, N. TRANDAFIRESCU.

CONTRACT

încheiat între Dr. Valer Branisce, Șeful resortului de culte și instrucțiune publică, locuitor în Cluj, și între Dr. Emil Racoviță, profesor universitar, locuitor în Paris, referitor la creierea Institutului de speologie la facultatea de științe a Universității din Cluj.

1. Dr. Valer Branisce declară că la propunerea resortului de culte și instrucțiune publică, Consiliul dirigent al Transilvaniei, Banatului și Ținuturilor românești din Ungaria, în ședința sa din 17 Decembrie 1919, a hotărât să creeze ca serviciu independent al facultății de științe la Universitatea din Cluj, un Institut de speologie, căruia să i se dea caracterul unui Institut de cercetări de știință pură și aplicată, cu observarea că nici Institutul, nici personalul nu vor avea rolul și obligațiunea celorlalte servicii destinate învățământului clasic și preparării licențelor în științe. Declară că Consiliul dirigent primește în întregime condițiunile puse de profesorul universitar Dr. Emil Racoviță, cuprinse în memoriul improtocolat la resortul cultelor și instrucțiunii publice sub No. 23.566/919 și alăturat la acest contract, asigurând prin buget sumele necesare atât cu privire la fondarea și susținerea Institutului cât și referitor la retribuțiunea personalului, care se va angaja în condițiunile specificate în memoriu (sub punctul 2 și 3 lit. A.).

În ședința dela 17 Decembrie 1919 Consiliul dirigent a votat ca fond permanent de înființare 100.000 lei, două fonduri extraordinare de instalațiuni, unul de 100.000 lei și altul de 100.000 franci și un credit anual de 50.000 lei.

Angajează pe viață ca director al Institutului de speologie pe profesorul universitar Dr. Emil Racoviță precum și personalul Institutului în condițiunile cuprinse în memoriu.

Însărcinează totdeodată pe D. Dr. Racovitză să prezinte această hotărâre a Consiliului dirigent spre aprobare atât D-lui ministru președinte

Dr. Alexandru Vaida Voevod, cât și D-lui ministru de culte Ion Bore din București.

2. Dr. Emil Racoviță, profesor universitar, locuitor în Paris, primește postul de director al Institutului de speologia la facultatea de științe a Universității din Cluj și se angajază să îndeplinească toate condițiunile și lucrările arătate în memoriul alăturat și în contractul de față.

Acest contract împreună cu memoriul alăturat se redactează în două exemplare, dintre care unul se păstrează la Resortul de culte și instrucțiune, iar celălalt se predă profesorului universitar Dr. Emil Racoviță.

Cluj, 1920, Decemvrie 18.

Dr. Valeriu BRANISCE.

Dr. Em. RACOVIȚĂ.

Șeful resortului de culte și instrucțiune publică,

Dr. Alex. VAIDA VOEVOD.

I. BORCEA.

Acest contract dimpreună cu legea s'a votat de Adunarea deputaților, în ședința dela 26 Februarie anul 1920 și s'a adoptat cu majoritate de *una sută șapte zeci și opt* voturi, contra *cinci*.

Președinte, IORGA.

Secretar, Teodosiu BĂRCĂ.

(L. S. A. D.)

Acest contract dimpreună cu legea s'a votat de Senat, în ședința dela 10 Martie anul 1920 și s'a adoptat cu majoritate de *una sută două* voturi, contra *două*.

Președinte, P. BUJOR.

Secretar, N. TRANDAFIRESCU.

(L. S. S.)

Promulgăm această lege și ordonăm ca ea să fie investită cu sigilul Statului și publicată prin *Monitorul Oficial*.

Dat în București, la 26 Aprilie 1920.

FERDINAND

(L. S. St.)

Ministrul cultelor și instrucțiunii,

Ministru de justiție,

P. P. NEGULESCU.

M. B. CANTACUZINO.

No. 19.11.